

राज्यातील अल्पसंख्याक बहुल नागरी
क्षेत्रात क्षेत्रविकास कार्यक्रम
राबविण्यासाठी अनुदान वितरित
करण्यास मंजूरी बाबत सन २०२०-२१.

महाराष्ट्र शासन
अल्पसंख्याक विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : नाक्षेवि -२०२०/प्र.क्र. २७ /का.९,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दि. ०३ जूलै, २०२०

- संदर्भ :-** १) शासन निर्णय, अल्पसंख्याक विकास विभाग, क्षेत्रविका-२०१५/प्र.क्र.७६/का.९,
दि. १८ जून, २०१५.
२) शासन पुरकपत्र, अल्पसंख्याक विकास विभाग, क्षेत्रविका-२०१५/प्र.क्र.५/का.९,
दि. ९ मार्च, २०१६.
३) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्र. अर्थसं - २०२०/ प्र.क्र.६४/अर्थ-३,
दि. १६, एप्रिल २०२०.

प्रस्तावना :-

अल्पसंख्याक विकास विभागाने सन २००८-०९ या वर्षापासून राज्यातील अल्पसंख्याक बहुल नागरी क्षेत्रांकरिता क्षेत्रविकास कार्यक्रम कार्यान्वित केला असून उपरोक्त संदर्भ क्र.१ येथील शासन निर्णयान्वये ही योजना सन २०१५-१६ या वर्षात राबविण्यास मंजूरी देण्यात आली आहे. तसेच संदर्भ क्र. २ येथील शासन पुरकपत्रान्वये, दि.१८जून, २०१५ रोजीच्या शासन निर्णयातील योजनेची कार्यपद्धती या शीर्षाखाली परिच्छेद (ब) (iii) च्या पुढे परिच्छेद दाखल करण्याचा निर्णय शासन मान्यतेने घेतला आहे. त्यानुसार मा. खासदार व आमदार यांच्या प्रस्तावांना महानगरपालिका/नगरपालिका/ नगरपंचायत हद्दीमध्ये कामाच्या संख्येची मर्यादा एकापेक्षा जास्त परंतु प्रति काम प्रति वर्षी महानगरपालिकेस कमाल रु.४० लक्ष, "अ" वर्ग नगरपालिकेस कमाल रु.३०लक्ष, "ब" व रु.२०लक्ष "क" वर्ग नगर पंचायतींना असू शकेल, अशी तरतूद आहे. मा.खासदार व आमदार व जिल्हाधिकारी यांच्याकडून महानगरपालिका/ नगरपालिका/ नगरपंचायत यांचे प्राप्त प्रस्तावांना मंजूरी देऊन सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षात उपलब्ध तरतूदीपैकी निधी वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

संदर्भ क्र.३ मधील वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रकातील मार्गदर्शक सूचनान्वये दिलेल्या सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षात कोवीड १९ या विषाणू संसर्गामुळे निर्माण होणा-या आर्थिक अडचणी लक्षात घेता, आवश्यकतेनुसार १० ते २५ टक्के या प्रमाणात निधी वितरणास मान्यता दिली आहे.

शासन निर्णय :-

राज्यातील बहुल अल्पसंख्याक नागरी क्षेत्र विकास योजनेकरिता सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षात रु.४४,६३,००,०००/- (अक्षरी रूपये चौवेचाळीस कोटी त्रेसष्ट लक्ष फक्त) एवढा निधी अर्थसंकल्पिय करण्यात आला आहे. त्यापैकी वित्त विभागाने १० टक्के प्रमाणे रु. ४,४६,००,०००/-

(अक्षरी रूपये चार कोटी शेंहचाळीस लक्ष फक्त) एवढा निधी बीम्स प्रणालीवर वितरणासाठी उपलब्ध करून दिला आहे. मा.मंत्री/ राज्यमंत्री/ खासदार/ आमदार तसेच जिल्हाधिकारी यांच्याकडून शासनास प्राप्त झालेल्या महानगरपालिका/ नगरपालिका/ नगरपंचायत हद्दीमध्ये विकास कामांच्या प्रस्तावांना सन २०२०-२१ च्या अर्थसंकल्पीत उपलब्ध तरतूदीपैकी अनुदान वितरीत करण्यास शासनाची मान्यता प्राप्त झालेली आहे. त्यानुसार या शासन निर्णयासोबतच्या **परिशिष्ट -“अ”** मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे **एकूण रु. ४,१८,००,०००/-** (अक्षरी रूपये चार कोटी अठरा लक्ष फक्त) एवढा निधी मंजूर करण्यात येत आहे. सदर निधी संबंधित महानगरपालिका/ म्हाडा/ नगरपालिका/नगर पंचायत ज्या जिल्ह्यांमध्ये स्थित आहेत, त्या जिल्ह्यांचे जिल्हाधिकारी यांना स्वाधीन करण्यात येत आहे.

२. संबंधित महानगरपालिका /म्हाडा/नगरपालिका/नगरपंचायतींना मंजूर करण्यात आलेले अनुदान वितरित करण्यासाठी संबंधित जिल्हाधिकारी, नियंत्रक अधिकारी आणि आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून काम पाहतील. **परिशिष्ट -“अ”** मध्ये दर्शविलेली कामे इतर योजनेतून करण्यात आलेली नाहीत, याची शहानिशा व खातरजमा संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी करावी व जर सदर काम इतर योजनेतून मंजूर केले असल्यास, त्या बदल्यात सदर योजनेतील इतर काम मंजूर निधीच्या मर्यादेत राहून बदल करण्याचे अधिकार संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी यांना राहतील. उपरोक्त कामाच्या बदल्यात सदर योजनेतील इतर काम करणे शक्य नसल्यास त्यासाठी वितरीत केलेला निधी शासनाच्या कोषागारात तात्काळ जमा करण्यात यावा. तसेच संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी उपरोक्त कामांचे अंदाजपत्रक बांधकाम विभागाकडून प्राप्त करून घ्यावे. याबाबतची सर्व कागदपत्रे शासन निर्णयातील अटी व शर्तीनुसार प्राप्त करून घेण्याची कार्यवाही संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी करावी. त्यानंतर त्यांना प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्यात यावी व निधी संबंधित महानगरपालिका/म्हाडा/ नगरपालिका/ नगरपंचायत यांना सुपूर्द करण्यात यावा. तसेच सदर कामे महानगरपालिका/ म्हाडा/नगरपालिका/नगरपंचायतीच्या बांधकाम विभागामार्फत रितसर करून घेण्यात यावीत.

३. राज्यातील महानगरपालिका/म्हाडा/नगरपालिका/नगरपंचायतींनी मागणी केल्यानुसार ज्या विवक्षित प्रयोजनासाठी निधी मंजूर करण्यात आला आहे, केवळ त्याच प्रयोजनासाठी संबंधित महानगरपालिका/म्हाडा/ नगरपालिका/ नगरपंचायतींना निधी खर्ची टाकणे अनिवार्य आहे. संबंधित जिल्हाधिकाऱ्यांकडून अनुदान वितरित करण्यात आल्यानंतर संबंधित महानगरपालिका/ म्हाडा/नगरपालिका/नगरपंचायतींना सहा महिन्यांच्या कालावधीत प्रस्तावात नमूद केलेली कामे पूर्ण करणे आवश्यक आहे व याबाबतची उपयोगिता प्रमाणपत्रे या शासन निर्णयाच्या **परिशिष्ट "ब"** मध्ये विहित केलेल्या नमुन्यात जिल्हाधिकाऱ्यांनी अल्पसंख्याक विकास विभागाकडे सादर करणे आवश्यक आहे. अल्पसंख्याक नागरी क्षेत्रविकास कार्यक्रमांतर्गत राज्यातील महानगरपालिका/ म्हाडा/ नगरपालिका/ नगरपंचायतींनी हाती घेतलेल्या विकासकामांच्या प्रगतीबाबत संनियंत्रण करून त्याबाबतचा अहवाल संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी शासनास सादर करावा.

४. या योजनेंतर्गत होणारा खर्च " मागणी क्र. झेडई-१, मुख्यलेखाशिर्ष २२३५, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण ०२ समाजकल्याण २०० इतर कार्यक्रम, राज्य योजनांतर्गत योजना (०१) (०७) अल्पसंख्याक बहुल क्षेत्रात क्षेत्रविकास योजनेकरिता सहायक अनुदान (कार्यक्रम) (२२३५-ए-१३१) ३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर)" या लेखाशिर्षाखाली सन २०२०-२१ या वर्षाकरिता मंजूर करण्यात आलेल्या अनुदानातून भागविण्यात यावा.

५. "सदर शासन निर्णय वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका -१९७८ भाग पहिला, वित्त विभाग, शासन निर्णय क्र. विअप्र-२०१३/प्र.क्र.३०/२०१३/विनियम, दि.१७ एप्रिल, २०१५ अन्वये प्रशासकीय विभागास प्राप्त झालेल्या अधिकारांतर्गत प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारानुसार तसेच उपरोक्त संदर्भ क्र. ३ येथील वित्त विभागाच्या दि.१६ एप्रिल, २०२० रोजीच्या परिपत्रकातील व त्यासोबतच्या परिशिष्टामधील मार्गदर्शक सूचनांस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे."

हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२००७०३१३०४३०९८१४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(दि. मा. सोनवणे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.राज्यपालांचे सचिव,
२. मा.मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,
३. मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन,
४. अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव / सचिव सर्व मंत्रालयीन विभाग,
५. महालेखापाल १/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई / नागपूर,
६. महालेखापाल १/२ (लेखापरीक्षा) , मुंबई / नागपूर,
७. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
८. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
९. संबंधित विभागीय आयुक्त,
१०. आयुक्त, नगरपालिका प्रशासन, मुंबई,
११. संबंधित जिल्हाधिकारी,
१२. आयुक्त, संबंधित महानगरपालिका,
१३. मुख्याधिकारी, संबंधित नगरपालिका,
१४. मा.मंत्री / मा.राज्यमंत्री (अल्पसंख्याक विकास) यांचे खाजगी सचिव,
१५. सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधान भवन, मुंबई,
१६. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय (प्रसिध्दीसाठी),
१७. निवडनस्ती (का-९).

निर्णय, अल्पसंख्याक विकास विभाग क्र. नाक्षेवि - २०२०/प्र.क्र.२७/का.९,
दि. ०३ जुलै, २०२०
परिशिष्ट "अ"

अ.क्र	जिल्हा	म.न.पा./ न.पा./ न.प.	कामाचे नांव	मंजूर निधी (लाखात)
१	अहमदनगर	अहमदनगर	अहमदनगर महानगरपालिका हद्दीतील प्रभाग क्र.०९ मधील खिश्चन समाजाच्या स्मशानभूमी परिसरात मुलभूत सोयी होणेबाबत.	२०.००
			जिल्हा अहमदनगर	२०.००
(अक्षरी रु. वीस लक्ष मात्र)				
२	अमरावती	अमरावती	लालखडी येथे मुस्लिम कब्रस्तान दुरुस्ती करणे व हायमास्ट बसविणे	२०.००
			रेहमत नगर येथील मुस्लिम कब्रस्तानची दुरुस्ती व हायमास्ट बसविणे	२०.००
			जिल्हा अमरावती	४०.००
(अक्षरी रु. चाळीस लक्ष मात्र)				
३	नाशिक	दिंडोरी	दिंडोरी येथील कब्रस्तानास सरक्षण भित बांधणे	१५.००
			जिल्हा नाशिक	१५.००
(अक्षरी रु. पंधरा लक्ष मात्र)				
४	मुंबई उपनगर	मुंबई	केना मार्केट येथे मार्गीका व ड्रेनेज सुधारणा	१०.००
			कुरेशी मोहल्हा येथे मार्गीका व ड्रेनेज सुधारणा	१५.००
			टाटा नगर पांच नळ येथे मार्गीका व ड्रेनेज सिस्टीम सुधारणा	१५.००
			टाटा नगर सुन्नी जामा मस्जिद येथे मार्गीका व ड्रेनेज सिस्टीम सुधारणा	१०.००
			महाराष्ट्र नगर येथे मार्गीका व ड्रेनेज सिस्टीम सुधारणा	१०.००
			चिता नगर येथे मार्गीका व ड्रेनेज सिस्टीम सुधारणा	१५.००
			फुले नगर येथे मार्गीका व ड्रेनेज सिस्टीम सुधारणा	१०.००
			भारत नगर येथे मार्गीका व ड्रेनेज सिस्टीम सुधारणा	१५.००
			चिता कॅम्प येथे मार्गीका व ड्रेनेज सिस्टीम सुधारणा	१५.००
			पिलाई पाडा येथे मार्गीका व ड्रेनेज सिस्टीम सुधारणा	१०.००
			सहयाद्री नगर येथे मार्गीका व ड्रेनेज सिस्टीम सुधारणा	१०.००
			गौतम नगर दिन येथे मार्गीका व ड्रेनेज सिस्टीम सुधारणा	७.००
			अशोक नगर येथे मार्गीका व ड्रेनेज सिस्टीम सुधारणा	८.००
			इंदीरा नगर येथे मार्गीका व ड्रेनेज सिस्टीम सुधारणा	१२.००
			नागा बाग नगर येथे मार्गीका व ड्रेनेज सिस्टीम सुधारणा	१३.००
			भारत नगर येथे मार्गीका व ड्रेनेज सिस्टीम सुधारणा	१०.००

			गव्हाण पाडा येथे मार्गीका व ड्रेनेज सिस्टीम सुधारणा	७.००
			विष्णू नगर येथे मार्गीका व ड्रेनेज सिस्टीम सुधारणा	८.००
			कुरेशी नगर कब्रस्तानच्या सभोवती संरक्षण भित्त घालणे	१५.००
			कुरेशी नगर कब्रस्तानच्या अंतर्गत पेव्हर ब्लॉक	१०.००
			प्रभात क्र.१६८ मधील सुन्नी मुस्लिम कब्रस्तान परिघ खाडी कुर्ला येथे विविध विकास कामे	२५.००
			जिल्हा मुंबई उपनगर	२५०.००
			(अक्षरी रु. दोनशे पन्नास लक्ष मात्र)	
५.	नागपूर	नरखेड	नगर परिषद नरखेड येथे अल्पसंख्याक बहुल क्षेत्रामध्ये समाज भवन व इतर विकास कामे	२५.००
			जिल्हा नागपूर	२५.००
			(अक्षरी रु. पंचवीस लक्ष मात्र)	
६	लातूर	लातूर	खाजा नगर भागातील ग्रीन बेल्टला कंपाउंड भित्त बांधणे	१५.००
			जिल्हा लातूर	१५.००
			(अक्षरी रु. पंधरा लक्ष मात्र)	
७	चंद्रपूर	ब्रम्हपूरी	ब्रम्हपूरी मुस्लिम कब्रस्तान सुन्नी येथे वॉलकंपाउंड लावणे	२०.००
			जिल्हा चंद्रपूर	२०.००
			(अक्षरी रु. वीस लक्ष मात्र)	
८	बीड	अंबाजोगाई	अंबाजोगाई शहरातील प्रभाग क्र.१ मध्ये शहा बटाव कब्रस्तानास संरक्षण भित्त बांधणे	१०.००
			जिल्हा बीड	१०.००
			(अक्षरी रु. दहा लक्ष मात्र)	
९	परभणी	सोनपेठ	प्रभाग क्र.०८ सोनपेठ मध्ये मुस्लिम समाजाच्या कब्रस्तानास संरक्षण भित्त बांधणे	२३.००
			जिल्हा परभणी	२३.००
			(अक्षरी रु. तेवीस लक्ष मात्र)	
			एकूण रु.	४१८.००
			(अक्षरी रु. चार कोटी अठरा लक्ष मात्र)	

(दि. मा. सोनवणे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

शासन निर्णय, अल्पसंख्याक विकास विभाग क्र. नाक्षेवि -२०२०/प्र.क्र. २७/का.९, दि. ०३ जूलै, २०२०.

परिशिष्ट - "ब"

उपयोगिता प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, अल्पसंख्याक विकास विभागाने राज्यातील अल्पसंख्याक बहुल नागरी क्षेत्रांसाठी कार्यान्वित केलेल्या क्षेत्रविकास कार्यक्रमांतर्गत शासन निर्णय, अल्पसंख्याक विकास विभाग, क्र. नाक्षेवि -२०२०/प्र.क्र. २७/का.९, दि. ०३ जूलै, २०२०. अन्वये वितरित केलेला रु. /- (अक्षरी रु.) एवढा निधि पुढील विकासकामांसाठी उपयोगात आणला आहे :-

विकासकाम/ विकासकामे	वापरलेली रक्कम
अ.	रु.
ब.	रु.
क.	रु.
ड.	रु.

असेही प्रमाणित करण्यात येते की, क्षेत्र विकास कार्यक्रमांतर्गत ज्या निकष / अटीनुसार शासनाने अनुदान मंजूर केले होते, त्या निकष/ अटींची यथायोग्यरित्या पूर्तता करण्यात आली आहे. तसेच ज्या प्रयोजनाकरिता निधि मंजूर करण्यात आला होता, त्याच प्रयोजनाकरिता निधिचा प्रत्यक्षात विनियोग झाला आहे, याची खातरजमा करण्याकरिता मी खालील दस्तऐवज/अभिलेखांची तपासणी केली आहे :-

तपासणी केलेल्या दस्तऐवज /अभिलेखांचे प्रकार :-

१. प्रमाणक आणि पुस्तक लेखा (Vouchers and Book of Accounts)
२. मोजणी पुस्तके (Measurement Books)
३. सहायक अनुदान / कर्ज नोंदवही (Grant-in-aid/ Loan Register)
४. खर्च नोंदवही (Expenditure Register)

आयुक्त, महानगरपालिका/ मुख्याधिकारी, नगरपालिका यांची स्वाक्षरी	संबंधित महानगरपालिका / नगरपालिका ज्या जिल्ह्यात स्थित आहेत त्या जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी यांची प्रतिस्वाक्षरी
नाव तारीख स्थळ कार्यालय मुद्रा	नाव तारीख स्थळ कार्यालय मुद्रा